

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

XXXII. Quamnam censuram incurrat, qui procurat alienationem, vel
alienatonis decretum à Commissario, seu delegato Sedis Apostolicæ in
detrimentum Ecclesiæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

DVBITATIO XXXI.

Quamnam censuram incurrat Commissarius, seu delegatus à Sede Apostolica, si facultatem concedat alienandi in detrimentum Ecclesiæ?

S V M M A R I V M.

- 1 Commissarius, seu Delegatus à Sede Apostolica ad examinandas causas à supplicantiis expressas, si sit inferior Episcopo, incurrit excommunicationem: si vero sit Episcopus, suspensionem per annum, non tamen reservatam Summo Pontifici, si consensum quandocunque præstiterit alienandi in detrimentum Ecclesiæ.
- 2 Commissarius, seu Delegatus prædictus incurrit dictam excommunicationem, seu suspensionem, etiam si gratis, vel per metum, vel per præuiam pecuniam, & promissionem præstiterit consensum, decretum, vel auctoritatem.
- 3 Delegatus non incurrit dictas censuras si consensum, decretum, vel auctoritatem præstiterit alienationi, quæ non sit in detrimentum Ecclesiæ, sed æqualis conditionis, etiam si faciat contra concessionem Pontificis obtentam sub conditione evidentis utilitatis.
- 4 Delegatus, si præstito consensu, vel interposito decreto, alienatio non sequatur, nullam incurrit censuram, etiam si secuta alienatione eam incurrisset.

Respondetur, quod ex Bulla secunda Pauli II. quæ incipit: *Cum omnibus iudicibus* (vbi præcipitur iudicibus delegatis, seu Commissariis deputatis ad examinandas causas à supplicantibus expressas, ut causas eas, propter quas Summus Pontifex adductus est ad concedendam in suis literis alienandi facultatem, discutiant) incurrat excommunicationem (quamvis non reservatam Summo Pontifici) modò sit inferior Episcopo; Episcopus verò, vel superior Episcopo incurrat suspensionem (similiter non reservatam Summo Pontifici) per annum ab executione officij, si consensum, decretum, vel auctoritatem alienandi bona Ecclesiæ præstiterit quomodocunque in detrimentum Ecclesiæ. Sic expressè habetur in cit. Bulla secunda Pauli II.

- 2 Hinc sequitur, quod prædictam excommunicationem, vel suspensionem incurrat dictus delegatus, etiam si consensum, decretum, vel auctoritatem præstiterit gratis, vel per metum, vel per præuiam pecuniam, aut promissionem; quia in cit. Bulla dicitur: *Si quis autem Commissarius, vel delegatus conscientia sua prodigus in gravamen, aut detrimentum Ecclesiæ per gratiam, aut timorem, aut sordes alienationi consenserit, aut decretum, aut auctoritatem interposuerit, inferior quidem Episcopo sententiam excommunicationis incurrat: Episcopus verò, vel superior ab executione officij per annum none-rit se esse suspensum.*
- 3 Sequitur secundo, quod è contra prædictam excommunicationem, vel suspensionem incurrat delegatus, si consensum, decretum, vel auctoritatem præstiterit alienationi, quæ non sit in detrimentum Ecclesiæ, sed æqualis conditionis, etiam si faciat contra concessionem Pontificis obtentam sub conditione evidentis utilitatis Ecclesiæ; quia odia, & poenæ, qualis est censura, non sunt ampliandæ, sed potius restringendæ. Atque ita docent Suar. de censur. disp. 22. sect. 6.

num. 4. & Alterius tom. 2. disp. 16. cap. 2. col. 4.

Cæterum, an delegatus dictam excommunicationem, vel suspensionem incurrat statim post consensum, vel decretum alienationis præstitum, etiam si alienatio non sequatur?

Respondetur ex probabiliori sententia Doctorum ⁴ negativè; quia censura, utpote odiosa, non incurritur, nisi fuerit principalis actus completus, & consummatus; præsertim, quia censura in casu nostro imponitur ob consensum, vel decretum, ex quo Ecclesiæ detrimentum patitur; at nisi sequatur alienatio, detrimentum non patitur: tum quia imponitur ob consensum, vel decretum alienationi præstitum; quamdiu autem non sequitur alienationis contractus, non dicitur alienatio, quia actus futurus non est actus, nisi in potentia; in materia autem potest aliquid est facienda extensio à potentia ad actum. Ergo, &c. Vide quæ dicebantur supra dub. 1. vbi subdebam, quod ex probabiliori, neque incurrat excommunicatio, licet sequatur alienatio, nisi etiam simul cum alienatione sequatur rei alienatæ pacifica traditio.

DVBITATIO XXXII.

Quamnam censuram incurrat, qui procurat alienationem, vel alienationis decretum à Commissario, seu delegato Sedis Apostolicæ in detrimentum Ecclesiæ?

S V M M A R I V M.

- 1 Procurans alienationem, vel alienationis decretum dolosè, vel scienter in detrimentum Ecclesiæ, incurrit excommunicationem Summo Pontifici reservatam.
- 2 Procurans alienationem modo supradicto, à nemine potest absolvi à dicta censura Summo Pontifice inferiori.
- 3 Procurans alienationem modo supradicto, si nesciat alienationem esse in detrimentum Ecclesiæ, excommunicationem non incurrit.
- 4 Subiectum dictæ excommunicationis est quicumque alienationem fieri procuraverit, vel alienationis decretum extorserit.
- 5 Differentia quæ etiam intercedit inter excommunicationem latam contra delegatum præstantem decretum in detrimentum Ecclesiæ, & procurantes dictum legatum, hæc est. Quod illa non afficit nisi Ecclesiastici os; ista verò, & Ecclesiasticos, & laicos, qui modo supradicto procuraverint.
- 6 Ista tamen excommunicatio non incurritur, nisi secuta alienatione.

Respondetur, quod incurrat excommunicationem, & illam Summo Pontifici reservatam, si dolosè, vel scienter procuret, vel per sordes, aut per impressionem extorqueat alienationem, vel alienationis decretum à commissario, seu delegato Sedis Apostolicæ in detrimentum Ecclesiæ. Sic habetur expressè in dicta Bulla secunda Pauli II.

Dixi, & illam Summo Pontifici reservatam, quia ibi dicitur: *A qua nisi per Romanum Pontificem possit absolvi.* Quapropter est differentia inter hanc excommunicationem, & præcedentem; cum de illius reservatione nulla mentio fiat in Bulla, consequenter quilibet Confessarius ab Ordinario approbatus iure communipotest ab illa absolovere, non sic ab ista, cap. nuper de sent. excommuni.

Dixi

3 Dixi secundò, si dolosè, vel scienter procurerit, quia ibidem dicitur: *Is verò, qui dolo, fraude, aut scienter in detrimentum Ecclesiæ alienationem fieri procurauerit. Quapropter qui nescit, alienationem esse in detrimentum Ecclesiæ, excommunicationem dictam non incurrit.*

Dixi tertio, per sordes (id est, per iniquas donationes) aut per impressionem (id est, per importunam persuasionem, vel deprecationem, vel similem inductionem) extorqueat; quia ibidem dicitur: *Aut qui per sordes, vel impressionem alienationis decretum extorserit.*

4 Hinc sequitur, quod subiectum istius excommunicationis sit generaliter quicumque alienationem fieri procurauerit, vel alienationis decretum extorserit; quia ibi dicitur cum hac loquendi formula: *Is verò, quæ loquendi formula generalis est.* Quapropter est altera differentia inter excommunicationem præcedentem, & istam; quod præcedens afficit solum Ecclesiasticos deputatos à Sede Apostolica; ista autem afficit omnes, siue sint clerici, siue Episcopi, siue etiam laici; ut pater ex ratione, quam mox suprà dicebam: quamvis non improbabiler sentiat præter alios Filiucius tract. 11. cap. 7. quest. 4. ad finem, quod afficiat solum laicos.

6 Cæterum, an ista excommunicatio incuratur etiam non secuta alienatione?

Respondetur ex probabiliori sententia Doctorum negativè, iuxta ea, quæ dicebantur suprà dub. præcedenti, in fine, & fauet exemplum excommunicationis latæ contra fœtus animati abortum procurantes, qui eam non contrahunt, nisi talis fœtus abortus secutus fuerit.

DVBITATIO XXXIII.

Quamnam censuram incurrat, qui suadet Summo Pontifici, ut alienet, vel infeudet Ciuitates, & loca Cameræ, & Sedis Apostolicæ?

S V M M A R I V M.

- 1 *Tractans, consulens, vel alia ratione verba faciens de alienandis, aut infeudandis bonis immediatè pertinentibus ad Ecclesiam Romanam, & de quibusdam etiam aliis bonis, incurrit excommunicationem.*
- 2 *Dicta censura incurritur, etiam si agatur de alienatione bonorum deuolutorum ad Sedem Apostolicam.*
- 3 *Item incurritur etiam si huiusmodi bona in feudum aliàs dari solita erant.*
- 4 *Item etiam in remuneratione in genere.*
- 5 *Item etiam sub annuo canone, vel alia quavis ratione.*
- 6 *Item etiam intuitu meritorum erga Sedem Apostolicam.*
- 7 *Item etiam prætextu necessitatis, vel euidentis utilitatis.*
- 8 *Item etiam si agatur de postulandis aliquibus, ut eis titulus Ducis, Vicarij, Gubernatoris, vel alterius gradus in dictis locis conferatur ad vitam, vel in perpetuum, vel ad longum tempus, vel etiam ad beneplacitum.*
- 9 *Eligens Oratores pro petenda alienatione prædicta, & ipsi Oratores petentes incidunt in dictam excommunicationem; secus si de hac re non agatur cum Pontifice.*
- 10 *Subiectum huius excommunicationis est generaliter Thom. Delbene de Immunit. Eccles. Pars II.*

quicumque unam ex dictis actionibus præstiterit, siue laicus, siue Ecclesiasticus cuiuscumque dignitatis etiam Episcopalis, vel Cardinalitiae, etiam si per alium id præstiterit priuatè, vel publicè.

- 11 *Communicantes etiam, & vniuersitates tractantes, & consulentes, vel alia ratione verba facientes, vel etiam insinuantes, vel oratores mittentes incurunt in dictas censuras, non quidem ut omnes, sed ut particulares.*
- 12 *Excipe si quis unam ex dictis actionibus præstiterit in ordine ad alienationem, vel infeudationem bonorum sive addictorum propter delicta, quia dicta bona non comprehenduntur in Bulla Pij V. & aliorum.*
- 13 *Neque etiam comprehenduntur per triennium loca, quæ Camera Apostolica emit à Baronibus, quia excipiuntur per triennium à Clemente VIII.*
- 14 *Excipe etiam si una ex prædictis actionibus facta fuerit de licentia summi Pontificis explicitè, siue etiam implicitè.*

Respondetur, quod ex Bulla Pij V. 35. quæ incipit: *Admonet nos*, & ex Bulla Urbani VIII. quæ incipit: *Sacrosancti*, incurrat excommunicationem, si tractet, consulat, aut alia ratione verba faciat de alienandis, aut infeudandis bonis immediatè pertinentibus ad Ecclesiam Romanam, & de quibusdam etiam aliis bonis; aut insinuet (id est mentem suam declarat) aut quouis prætextu suadeat, siue per se, siue per alium summo Pontifici, dicta Ecclesiæ bona alienari, vel infeudari; dummodo hac de causa eligantur Oratores, qui mittantur ad Sedem Apostolicam. Sic habetur expressè in cit. Bulla Pij V. & citata Bulla Urbani VIII. quæ posterior confirmat illam priorem.

Dixi, si tractet, consulat, aut alia ratione verba faciat; quia ibi dicitur: *Tractantes, consulentes, aut alia ratione verba facientes.*

Dixi secundò, de alienandis, aut infeudandis bonis, &c. quia ibidem dicitur: *De infeudationibus, aut alienationibus, de ciuitatibus, & locis præfatis immediatè ad nos, & Sedem Apostolicam pertinentibus.*

Dixi tertio, & de quibusdam etiam aliis bonis, quia ibidem subditur: *Etiam si agatur de alienatione bonorum deuolutorum ad Sedem Apostolicam.* Item secundò etiam si huiusmodi bona in feudum aliàs dari solita erant. Item tertio, etiam ex remuneratione in genere. Item quarto, etiam sub annuo canone, vel alia quavis ratione. Item quinto, etiam intuitu meritorum erga Sedem Apostolicam. Item sexto, etiam prætextu necessitatis, vel euidentis utilitatis. Item septimo, etiam si agatur de postulandis aliquibus, ut eis titulus ducis, Vicarij, Gubernatoris, vel alterius gradus in dictis locis conferatur ad vitam, vel in perpetuum, vel ad longum tempus, vel etiam ad beneplacitum. Vide ibi.

Dixi quarto, dummodo hac de causa eligantur Oratores, qui mittantur ad Sedem Apostolicam, quia ibidem dicitur: *Ac propterea de eligendis oratoribus ad nos, & successores nostros super præmissis, vel illorum occasione mittendis proponentes.* Quapropter eidem excommunicationi subiicitur actio, qua quis recipit munus huiusmodi Oratoris, ut ex textu eiusdem Bullæ patet.

Quæ tamen omnia ex probabiliori sententia Doctorum intellige, si postea de hac re agatur cum Pontifice; secus si nihil agatur cum illo, quia in materia pœnali faciendæ est strictè interpretatio, & verba intelligenda sunt cum effectu secuto.

Ex dictis sequitur, quod subiectum istius excommunicationis sit generaliter quicumque unam ex dictis actionibus præstiterit, siue laicus, siue Ecclesiasticus,

Q 2 cuiuscumque